دکتورسا لح ئیبراهیمی

سوورەی ئیسرا: بەشەو ڕۆیشتن ١١١ ئایەتە

سوورەی ئیسرا لە مەککە هاتۆخوارێ و بە (بسم‌الله)وە ١١١ ئایەتە.

بە ناوی خوای بەخشەر و دلّاوێن.

پاک و بێخەوشە ئەو زاتەی لە شەوێکدا شەوڕۆیی بە عەبدی خۆی کرد لە (مسـجدالحرام)ەوە تـا (مسجدالاقصـی) (مزگەوتـی ئەولاتـر) ئەو مـزگەوتەی ئـێمە پیـت و پیرۆزیمـان داوە بە دەوروبەرەکەی، بەو نیازەی هێندێ نیشانەی خۆمانی نیشان بدەین، هەر خـوایە بیسـەر و بینـا ﴿١﴾ ئێمە کتێبی ئاسمانیمان بە مووسا دا و ئەومان کردە هۆی ڕێنوێنی بەرەی ئیسـرائیل کە غەیری من کەس مەکەنە پشتیوانی خۆتان ﴿٢﴾ (ئەی) تۆرەمە و زارۆکانی کەسانێ کە لەگەڵ نووح سواری (کەشتیمان) کردن، بەڕاستی ئەو (نووح) بەندەیەکی شوکرانەبژێر بـوو ﴿٣﴾ ئـێمە لە کتێب (کوتاوی تەورات)دا بە بەرەی ئیسرائیلمان ڕاگەیاند کە بەڕاستی دوو جار لە زەویـدا خراپە ئەکەن (بادیهەوا ئەبن)، (لە خراپەی خۆتاندا) سەردەکەون، سەرکەوتنێکی گەورە ﴿۴﴾ جا کاتێ یەکەمین بەڵێن (لەو دووانە) هـات، بەنـدەکانمان کە جەنگـی و خـاوەن وزەنە، نـاردە سەریان (تا توند بیانکوتن و گشت ولّاتیان لێ ئاژنین و بـۆ گرتنـی تاوانبـاران مـاڵ بە مـاڵ بە دوایاندا دەگەڕێن) و ئەمە بەڵێنێکە هـاتۆتەدێ ﴿۵﴾ لە پاشـان دیسـان ئێـوە بە سـەریاندا زاڵ دەکەین و ماڵ و منـاڵتان زیـاد ئەکەیـن و هێـز و هەژمـاری ئێـوە (لە کەرەتـی پێشـوو) زیـاتر دەکەین ﴿۶﴾ ئەگەر چاکە بـکەن بـۆ خۆتـان چاکە دەکەن و ئەگەر خـراپەش بـکەن، جـا لەگەڵ خۆتانی دەکەن، جا کاتێ بەڵێنی دووەم هات، بەندەکانی خـوا دەنێـرین تـــا نیشـانەی پەژارە و خەم و کەنەفتی لە ڕوخسار و سەروچاوتان بپارێنن و بچنە نێو مزگەوتـی (ئەقسـا) هەروەکـوو جاری یەکەم چووبوونە نێوی تا هەرچی بیگرن، بیکـوتن بەسـەر یەکـدا و تەفروتوونـا و وێرانـی بکەن ﴿٧﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتورسالح ئیبراهیمی

هیوایە پەروەرێنەرتان بەزەیی پێتاندا بێ، ئەگەر بگەڕێنەوە، (ئێمەیش) دەگەڕێینەوە و جەهەندەممان کردە زیندانێ سەخت (و ناخۆش) بۆ خوانەناسان ﴿٨﴾ بەڕاستی ئەم قورئانە بۆ ڕێگایەک ڕێنوێنی دەکا کە بەڕاستی بۆ ئەوان پاداشێکی گەورە هەیە ﴿٩﴾ بەڕاستی (هەواڵ ئەدا) کە ئەو کەسانەی وا بە ڕۆژی بەرێ باوەڕ ناهێنن، عەزابی دەردناکمان بۆ ئامادە کردوون ﴿١٠﴾ مرۆ دوعا دەکا بە خراپە (وەکوو) دوعاکردنی بۆ چاکە، ئینسان لەزکارە (بەهەڵەیە) ﴿١١﴾ شەو و ڕۆژمان کردە دوو نیشانە، جا نیشانەی شەومان داکوژان و سڕیەوە و نیشانەی ڕۆژمان ڕووناک کرد تا تیا بگەڕێن بە دوای ڕسق و ڕۆزیدا و زیاترتان لە پەروەرێنەرتان بوێ، تا ژمارەی ساڵەکان و حیساب و ژماردنی بزانن، هەر شتێکمان پەرەدارانە شی کردۆتەوە ﴿١٢﴾ کردەوەی هەر مرۆڤێکمان وەک تۆق کردۆتە ملی (چاکە و خراپەی هەرکەس بە ئەستۆیەتی)، ڕۆژی سەڵا: قیامەت، کتێبێکی بۆ دەردێنین کە بە سەر ئاواڵەیی دەیبینێ ﴿١٣﴾ (ئەمە نامەی کردەوەیەتی کە پێی دەڵێن:) کتێبەکەت بخوێنەوە، بۆ تۆ بەسە کە ئەمڕۆ خۆت حەسێوگەری خۆتی و حیساب لە خۆت بکێشی! ﴿١۴﴾ هەرکەس ڕێنوێنی بووبێ، جا تەنیا بۆ خۆیەتی و هەرکەسیش لاڕێ بێ، جا تەنیا بە زیانی خۆیەتی، تاوانی هیچ کەس بە ئەستۆی کەسێ‌تر نییە: کەس گرانایی کەسێ‌تر ناگرێتە مل؛ ئێمە هیچ (تاک و تاقمێ) سزا و عەزاب نادەین تا (لە بەرا) پێغەمبەرێکیان بۆ نەنێرین ﴿١۵﴾ هەرکاتێ بمانەوێ شار و دێیەک لەناو بەرین دەوڵەمەندە لە خوا بێ‌خەبەرەکانمان دنە داوە بۆ قۆشمەیی و خراپە کردن، جا شیاوی سزادانیان پەیا کردوە، جا بە توندی ئەوانەمان توند کوتاوە و هاڕیوە ﴿١۶﴾ خەڵکێ زۆریشمان لە سەدەکانی دوای نووح (هەر بەم شێوە) لە نێومان بردن، بەسە کە پەروەرێنەرت لە تاوان و گوناحی بەندەکانی بە ناخی ئاگادار و بینایە ﴿١٧﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتور سالح ئیبراهیمی

ئەو کەسەی کە (تەنیا) ژیانی (دنیای) بوێ، ئەو ئەندازەی کە بمانەوێ و بۆ هەرکەس کە بمانەوێ زوو پێی ئەدەین، لە پاشان بە ئابڕوو نەماو بە دەرکراوی، جەهەندەمێکمان بۆ ئامادە کردووە و بۆ دۆزەخ ڕادەکێشرێ ﴿١٨﴾ هەرکەس ئاخیرەتی بوێ و بۆی بکۆشێ و بڕواداریش بێ، جا ئەوانە پاداشی تێکۆشانیان ئەدرێتەوە ﴿١٩﴾ بە هەر یەک لەو دوو تاقمە (دونیا و ئاخیرەتخواز) لە خەڵاتی پەروەرێنەرت یارمەتی ئەدەین و بەخششی پەروەرێنەرت (لە هیچ کەس) بەرگیری لێ نەکراوە ﴿٢٠﴾ بڕوانە چلۆن هەندێ (کەسمان ـ لە دنیادا لەبەر تێکۆشان بەسەر هەندێ ترا سەر ختسووە و بەڕاستی زیاترمان پێ‌داون، پلەی دواڕۆژیش (لەمەیش گەورەتر و چاکە و فەزیلەتی بەرزترە ﴿٢١﴾ هاوبەش بۆ خوا دامەنێ، جا کز و سەرزەنشتکراو و (بێ یار و یاوەر) دەبی ﴿٢٢﴾ پەروەرێنەرت فەرمانی داوە کە بێجگە لەو نەپەرستن و لەگەڵ باوک و دایکتان چاکە بکەن، ئەگەر یەکێ لەوان یا هەردووکیان لای تۆ پیر بوون، و تەنانەت لای ئەوان ئۆفیش مەڵێ و بەسەریاندا مەنەڕێنە و بە قسەی جوان و پیاوانە لەگەڵیان بدوێ ﴿٢٣﴾ بە بێ فیزی بە ڕەحمەت و دلۆڤانی باڵی خۆ بەکەمزانینیان بۆ بێنە خوارێ و بڵێ: ئەی پەروەرێنەرم! هەروەکوو ڕوحمیان لەگەڵ مندا کرد و بە شلکی و منداڵی پەروەردەیان کردم، تۆیش ڕوحمیان پێ‌بکە ﴿٢٤﴾ پەروەردگاری ئێوە بەوەی کە لە دەروونی دڵی ئێوەدایە زاناترە، ئەگەر باش بن (و لە تاوان بپرینگێنەوە دەتانبەخشێ، چونکە) ئەو بۆ تۆبەکاران بەخشەرە ﴿٢٥﴾ بە خزمت بەش خۆی بدەرێ، هەژار و لەڕێ بەجێ‌ماویش بێ‌بەش مەکە، هەڵەخەرجیش مەکە: زیادەڕەویش مەکە؛ ﴿٢٦﴾ بەڕاستی هەڵەخەرجان برای شەیتانن و شەیتانیش بۆ پەروەرندەی بێ ئەمەگ و سپڵە دەرچوو ﴿٢٧﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتورسا لح ئیبراهیمی

ئەگەر (لە بەر نەداری) لەوانە ڕوو بسوورێنی چاوەڕوان و بەهیوا بووی خوا لە بەزەیی خۆی دەروویێکت لێ بکاتەوە، بە قسەی خۆش و نەرم لەگەڵیاندا بدوێ ﴿٢٨﴾ دەستت لە ملت گرێ مەدە (دەس لە بەخشش هەڵمەگرە) و دەستیش بە تەواوی مەکەرەوە (زیاد لە ڕادەبەدەر) تا بە لۆمەکراوی لە کار دوا کەوی ﴿٢٩﴾ بەڕاستی پەروەرێنەرت بە پانەوە (بە تەواوی و ڕاشکاوی) بە دەسەندە: (شتپێدان) کەم کەم و بە ئەژمار، بۆ هەرکەس کە بیەوێ ڕۆزی زیاد یا کەم دەکا، بە هەقیقەت ئەو سەبارەت بە بەندەکانی ئاگا و بینایە ﴿٣٠﴾ منداڵانی خۆتان لە ترسی نەداری مەکوژن، هەر ئێمە ڕسق و ڕۆزی ئێوە و ئەوان ئەدەین، بەڕاستی کوشتنی ئەوانە تاوانێکی گەورەیە ﴿٣١﴾ لە زینا کردن (داوێنپیسی) نێزیک مەبن، بەڕاستی کارێکی زۆر ناحەز و ڕێگایەکی پیسە ﴿٣٢﴾ کەسێ کە خوا خوێنی بە ناڕەوا و حەرام داناوە، مەیکوژن، مەگەر لەسەر هەق بێ، هەرکەسیش بە ناحەق کوژرابێ، دەسەڵاتمان داوەتە دەس خوێنگرەکەی لە کوشتندا زیادەڕەوی نەکا، یارمەتیدراو ئەوە ﴿٣٣﴾ لە ماڵی هەتیو نێزیک مەبنەوە، مەگەر بە ڕێگایەک کە باشترین ڕێگا بێ تا باڵغ و عاقڵ ئەبێ (تێدەگا و پێدەگا)، بە پەیمانی خۆتان وەفا بکەن، بەڕاستی (خاوەن) پەیمان بەرپرسە ﴿٣٤﴾ لە کاتی پێواندا وەفا بە پێوانە بکەن (پڕ و دارماڵی بکەن) و بە تەرازووی ڕاست بیکێشن (با سەر نەکا)، ئەمە بۆ ئێوە باشترە و ئەنجامیشی چاکترە ﴿٣٥﴾ لەوەی نایزانی پەیڕەوی مەکە، بە هەقیقەت گوێ و چاو و دڵی هەموویان لەو (کردەوانە) بەرپرسن ﴿٣٦﴾ بە فیز و خۆ بە زلزانین هەنگاو بەسەر هەردا مەنێ و بە سەر عەرزدا مەڕۆ، بەڕاستی تۆ ناتوانی زەوی لەت بکەی و قەد و باڵات ناگاتە درێژی و هەوزار و بڵندی و بەرزایی کێوەکان ﴿٣٧﴾ تاوانی هەموو ئەوانە لای پەروەرێنەرت ناپەسەند و کەرهێندراوە ﴿٣٨﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

سەرجەمی ئەمانەیش بەشێکن لەو کارزانیـانە کە پەروەرێـنەرت بە تـۆی ڕاگەیانـدووە، لەگەڵ خوا خوایێتر دامەنـێ، دەنـا دەهاویشـترێیە نێوەڕاسـتی جەهەنـدەم، لە حاڵێکـدا سەرزەنشت کراوی خەڵک و دەرکراوی (درگای خوا بی) ﴿٣٩﴾ جا ئایا خوا کوڕانی تایبەت بە ئێوە کـرد و لە مەلائیکە کچانی بـۆ خـۆی گرتـووە! ئێـوە قسـەیەکی زل (و زۆر نـاحەز) دەڵـێن ﴿٤٠﴾ لەم قورئانەدا ئێمە هەر جۆرە قسەیەکمان هێنایە گۆڕێ تا بیر بکەنەوە، بەڵام (تاقمێ لە کوێردڵان) بێجگە لە بێـزاری (لە هەق) شـتێک زیـاد نـاکەن ﴿٤١﴾ بڵـێ: ئەگەر لەگەڵ ئەو خودایـانێـتـر هەبوایە، هەروەکوو ئەوان دەڵێن، دەکۆشان ڕێگایەک بۆ لای (خوای) خاوەن عەرش پەیا بـکەن (و بەسەر خوادا زاڵ بن) ﴿٤٢﴾ خوا پاک و بەرزتـرە لەوەی دەیڵـێن، زۆر بەرزتـر ﴿٤٣﴾ حەوت ئاسمانەکان و زەوی و کەسانێ کە لەواندان هەموو پاک و بێخەوشـی خـوا دەڵـێن، هـیچ شـتێ نییە مەگەر بە حەمدی ئەو تەسبیح دەکا (بێخەوشی ئەو پەسن دەکـا)، بەڵام ئێـوە بـێخەوش وتنـی ئەوانە نافـامن، بەڕاسـتی خـوا لەسـەرەخۆ و لێبـوردە ﴿٤٤﴾ هەرکـاتێ کە تـۆ قورئـان دەخوێنی لە نێوان تۆ و ئەوانەی کە بڕوایـان بە ڕۆژی بەرێ نیـیە پەردەیەکـی نادیـار دائەنێـین ﴿٤٥﴾ پەردەمان لەسەر دڵیان داناوە تـا لە قورئـان نەگەن و لە گوێیانـدا گرانـی هەیە و کـپە، هەرکاتێ لە قورئاندا ناوی پەروەرێنەرت بە تاق یاد ئەکەی بە هەڵاتن پشـتت تێـدەکەن ﴿٤٦﴾ کاتێ ئەوان گوێ لە قسەکانت دەگرن، ئێمە باشتر دەزانین کە بۆچی گوێ دەگـرن و (هەروەهـا) کاتێ پێکەوە سرتە دەکەن، کاتێ کە سـتەمگەران دەڵـێن: ئێـوە بـێجگە لە مێـر و مرۆڤـێ کە جادووی لـێ کـراوە پەیـڕەوی نـاکەن ﴿٤٧﴾ بـڕوانە چلـۆن مەزمـۆدە: نەزیـلان بە (جـادووگەر، شاعیر، شێت) بۆ تۆ دێننەوە، لاڕێ بوون، تازە ڕێگـا دەرنـاکەن ﴿٤٨﴾ وتیـان: ئایـا کە بـووینە ئێسک و پرووسکێکی پواو و بڵاو، جارێتر لە سەرڕا و سەرلەنۆێ زیندوو ئەکرێینەوە کە ببینە مەخلووقێ تازە ﴿٤٩﴾

دکتور سالح ئیبراهیمی

بڵێ: ئێوە ببنە بەرد یا ئاسن ﴿٥٠﴾ یا هەر دروسکراو: مەخلووقێ کە بەلای ئێوەوە ڕەقترە، جا ئەوانە لە دواییدا دەڵێن: چ کەسێ دەمانگێڕێتەوە؟ بڵێ: ئەو کەسەی کە لە سەرەتاوە ئێوەی بەدیهێنا، ئەوانە سەری خۆیان (بە ئینکار) بۆ لای تۆ خوار دەکەنەوە و دەڵێن: کەی ئەمە دەبێ؟! بڵێ: بەڵکوو نێزیک بێ ﴿٥١﴾ ڕۆژێ کە بانگتان دەکەن (تا بۆ حیساب لە گۆڕ بێنە دەرێ)، جا ئێوەش بە پەسن وەڵام ئەدەنەوە و گومان دەکەن بێجگە لە ماوەیەکی کەم لەوێدا (دنیا) نەمانەوە ﴿٥٢﴾ بە بەندەکانم بڵێ: قسەیەک بکەن کە باشترینی قسە بێ، بە هەقیقەت شەیتان (لە ڕێگای قسەی ناشیرین) فیتنە و ئاژاوە لە نێو ئەواندا ساز ئەدا، بەڕاستی شەیتان بۆ مرۆڤ دوژمنێکی ئاشکرایە ﴿٥٣﴾ پەروەرێنەری ئێوە بە (کردەوەی) ئێوە ئاگادارترە، ئەگەر بیەوێ ڕوحمتان لەگەڵدا ئەکا یا ئەگەر بیەوێ سزاتان ئەدا، تۆمان نەناردووە تا وەکیل و بەرپرسیان بی ﴿٥٤﴾ پەروەرێنەری تۆ بەو شتانەی کە لە ئاسمانەکان و زەویدان ئاگادارترە، هەندێ لە پێغەمبەرانمان بەسەر هەندێ ترا بەرز کردۆتەوە، بە داود زەبوورمان داوە ﴿٥٥﴾ بڵێ: بانگی ئەو کەسانە بکەن کە لاتان وایە لە جێی خوا بەلاتان لەسەر لادەبا کەچی ئەوانە نە کۆسپێکیان پێ لادەچێ و نە گۆڕانیان لە دەس دێ ﴿٥٦﴾ ئەوانەی وا دەیانپەرستن خۆیان لە هۆیەک دەگەڕێن کە خۆیانی لە پەروەرێنەر پێ نێزیک بکەنەوە، جا هەرکامێکیان نێزیکترە و ئارەزووی ڕەحمەتی ئەو (پەروەرێنەر)یانە و لە عەزابیشی دەترسن، بەڕاستی عەزابی پەروەرێنەرت وەها سەختە کە هەموو لێی دەترسن و خۆی لێ دەپارێزن ﴿٥٧﴾ هیچ شار و گوندێک نییە، مەگەر بەر لە ڕۆژی قیامەت لەناوی ئەبەین یا (ئەگەر خەڵکەکەی تاوانبارن تووشی دەرد و ڕەنجی سەختیان دەکەین، ئەمە لە کتێبدا (لوح المحفوظ) نووسراوە ﴿٥٨﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتورسا لح ئیبراهیمی

هیچ شتێک بەرگری لە ئێمە ناکا کە ئەم نیشانانە (کشگێڕیانە) (کە بیانووگران دەیانەوێ) بنێرین، مەگەر لەبەر ئەوە کە پێشینان ئەوەیان بە درۆ دانا، (بۆ وێنە) ئێمە بە ئاشکرا وشتر: ئاروان (کشگێڕییەک)مان بە سەموود دا، کەچی ئەوانە ناحەقی و ستەمیان لەو کرد (و وشترەکەیان کوشت)، ئێمە نیشانەکانمان نانێرین مەگەر بۆ ترساندن نەبێ ﴿٥٩﴾ (بێنەوە بیر) کاتێ کە بە تۆمان وت: پەروەرێنەرت دەورەی تەواوی خەڵکی داوە و خەونێکیش کە (لە شەوی میعراجدا) بە تۆمان نیشان دا ئەو دارە نەحلەتیە، (زقوم ـ شجرةالزقوم) کە لە قورئاندا باسی کراوە تەنیا بۆ تاقی کردنەوەی خەڵکمان بوون، ئێمە ئەوانە دەترسێنین، کەچی ستەم و ملهوڕییان زیاد دەبوو زیاد ﴿٦٠﴾ (بێنەوە بیر) کاتێ کە بە مەلائیکەمان وت: بۆ ئادەم سوژدە بەرن، جا سوژدەیان برد، مەگەر ئیبلیس (کە) وتی: ئایا بۆ کەسێ سوژدە بەرم کە ئەوت لە گڵ: قوڕ و هەرگ) ساز داوە ﴿٦١﴾ ئایا دیتت ئەوەی کە لەباتی من هەڵتبژاردووە، بە هەقیقەت ئەگەر تا ڕۆژی قیامەت زیندووم ڕاگری، هەموو زارۆکانی بێجگە لە ژمارەیەکی کەم لاڕێ دەکەم و ڕەگ و ڕیشەی چاکیان لە بن دەردێنم (تەفسیری کەشاف ج ١ پەڕەی ٣٦٦) ﴿٦٢﴾ فەرمووی: بڕۆ (بە قسەی خۆت بکە)! جا هەرکەس لەوانە بە دوات بکەون، جا بەڕاستی جەهەندەم سزاتانە، سزایەکە زۆر و تەواو ﴿٦٣﴾ هەرکەس لەوانە کە پێی دەوێری و دەرەقەتی دێی و ئەتوانی، بە دەنگی خۆت دنە بدە و بەرگرییان لێبکە و لەشکری سوارە و پیادەت بنێرە سەریان و لە ماڵ و منداڵیان بەشدار بە و بە بەڵێن سەرگەرمیان بکە، دیارە کاری شەیتان هەر فریو و درۆ و گزی و خەڵەتاندنە ـ أَجْلِبْ: هاواری توند ـ اِسْتَفْزِزْ: دنەی بدە ﴿٦٤﴾ بەڕاستی تۆ ناتوانی بەسەر بەندەکانی مندا دەسەڵات پەیا بکەی، بەسە بۆ ئەوان کە پەروەرێنەرت لەسەر ئەوانە پارێزەر و پشتیوانیانە ﴿٦٥﴾ پەروەرێنەرتان زاتێکە گەمی لە زەریا بۆ ئێوە دەخاتە گەڕ تا لە بژیوی خۆداتان دەس کەوێ، بەڕاستی خوا سەبارەت بە ئێوە دلۆڤانە ﴿٦٦﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

هەرکاتێ لە دەریادا تووشی فەرتەنە و (وەیشوومە و تۆفان و ئاژاوە) و کەند و کۆسپ بێن بێجگە لە خوا هەموو ئەوانەی کە هاواری بۆ دەبەن لە بیرتان دەچێتەوە، جا کاتێ ڕزگارتان دەکا و دەتانباتە بەژ، مل دەسوورێنن، مرۆڤ (هەمیشە) ئەمەگنەناس و ناسپاس بووە ﴿٦٧﴾ جا ئایا لەوە ئارخەیان و دڵنیان کە لە بەژ (وشکایی بە بوولەرزە و عەزرەهژێن) ئێوە لەسەر ئەرزا تیا نابا یا باهۆز و تۆفێ لە زیخ بە سەرتاندا نابارێنێ (و نوقمتان بکا)، لە پاشان پارێزەر و یاوەرێکتان دەست نەکەوێ ﴿٦٨﴾ یا دڵنیان کە جارێتر بتانگێڕنەوە نێو زەریا، جا بایەکی تێکشکێنەر بنێرێتە سەرتان، جا لەبەر ناسپاسی نوقمتان بکا، تەنانەت لە پاشان کەسێ پەیدا نەکەن کە داوای تۆڵە و خوێنتان لە ئێمە بۆ بکا و یارمەتیتان بدا ﴿٦٩﴾ بە هەقیقەت ئێمە ڕێزمان لە بەنیئادەم گرت (ئەقڵمان پێدا) و ئەوانمان لە بەژ و زەریا هەڵگرت (بە سواری و گێڕامان) و ڕسق و ڕۆزی پاکمان پێدان، فەزیلەتمان دان بەسەر زۆرێ لە ئافەریدەکانم ﴿٧٠﴾ (بێنەوە بیر) ڕۆژێ کە هەر تاقمێ (مرۆڤێ) لە خەڵک لەگەڵ پێشەوا و ئیمامیان بانگ دەکەین، جا ئەوانەی نامەی کردەوەیان بە دەستی ڕاستیان بدرێ، ئەوانە (بە شادی) نامەی کار و کردەوەی خۆیان دەخوێننەوە و بە ئەندازەی داوی زراوی نێو ناوکە خورمایش و کەمترین ناحەقیان لێناکرێ ﴿٧١﴾ کەسێ کە لەم دنیایەدا (لە دیتنی هەق) کوێر بێ، لەو دنیاش کوێرن و لاڕێترن ﴿٧٢﴾ نێزیک بوو لەوەی وەحیمان بۆ ناردی لات بدەن تا ئفتیرامان پێ بکەی بە غەیری ئەوەی پێمان ڕاگەیاندوی، شتێ تریان (پێ ڕابگەیینی)، لەو کاتەدا ئێوەیان بە دۆستی خۆیان دادەنا ﴿٧٣﴾ ئەگەر تۆمان پتەو ڕانەگرتبا، نێزیک بوو کەمێ بچی بە لایاندا ﴿٧٤﴾ کاتێ (وات بکردبا) دوو چەندانی (سزادانی خوانەناسان) لە ژیان و لە دوای مردندا جەزرەبەمان دووسەرە بە تۆم دەچشت، لە پاشان لە لای ئێمەوە یار و پشتیوانێکت گیر نەدەهات ﴿٧٥﴾

نێزیک بوو کە بە دنەدان و گزی لەم سەرزەوییە دەرتبکەن، کاتێ ئەمەیان بکردایە دوای تۆ نەدەمانەوە، مەگەر بۆ ماوەیێ کەم (کە تووشی سزادانی خوا دەبوون) ﴿٧٦﴾ (ئەمە ڕێوشوێن و پێودانێ کەسانێکە لە پێغەمبەران کە بەر لە تۆ ڕەوانەمان کردوون و قەت گۆڕان بۆ ڕێوشوێنی ئێمە نابینی ﴿٧٧﴾ لە لادانی ڕۆژ (لە نێوەڕاستی ئاسمان) تا تاریکی شەو، نوێژ بەجێبێنن و هەروەها نوێژی سپێدەی بەیانان (بخوێنە)، چونکە لە سپێدەی نوێژی بەیانان بینراوە کە مەلائیکە لەودا حازر ئەبن و نوێژ خوێندنی سپیدەی بەیانان بە هەرەمە و پراییە. ﴿٧٨﴾ لە شەودا، لە خەو هەستە و قورئان و نوێژ بخوێنە، ئەمە زیادەنوێژی تۆ بێ (تایبەت بۆ تۆیە) تا پەروەرێنەرت بتگەینێتە پلەیەکی بەرزی پەسەندکراو ﴿٧٩﴾ بڵێ: ئەی پەروەرێنەرا! (لە هەرکارێکدا) ڕێگەم بەرەو ڕاستی ببە و بەرەو ڕاستیم بەرێ بکە، لە لایەن خۆتەوە دەسەڵاتێکی یارمەتی دراوانەم بۆ دابین بکە ﴿٨٠﴾ بڵێ: هەق هات و باتڵ و چرووک تیاچوو، بەڕاستی چرووک و باتڵ لە تیاچوونە ﴿٨١﴾ وە قورئان نازڵ دەکەین کە هۆی چابوونەوە لە نەخۆشی و شەفا و ڕەحمەتە بۆ برواداران، بۆ ستەمکاران بێجگە لە خەسارەت و زیان زیاد ناکا ﴿٨٢﴾ هەرکاتێ کە بە مرۆڤ ناز و نیعمەت ئەدەین، ڕوو (لە هەق) دەسوورێنێ و خۆ بە زڵ ئەزانێ و دوور دەکەوێتەوە، کاتێ کەمترین بەڵای پێدەگا، (زۆر) بێهیوا دەبێ ﴿٨٣﴾ بڵێ: هەرکەسێ بە پێی ڕەوشت (و خولق و خوو و ئاکار و ڕێباز)ی خۆی کار دەکا، جا پەروەرێنەری ئێوە باشتر دەزانێ کێ باش ڕێنوێن بووە ﴿٨٤﴾ لەبابەت ڕۆحەوە لە تۆ دەپرسن، بڵێ: ڕۆح شتێکە تەنیا پەروەرێنەرم لێی ئاگایە، لە زانست مەگەر کەمێک نەبێ (لە بابەت ڕۆحەوە) بە ئێوە نەدراوە ﴿٨٥﴾ ئەگەر بمانەوێ، بە هەقیقەت ئەوەی بە تۆمان وەحی کردووە، لێت وەردەگرینەوە، لە پاشان کەست دەست ناکەوێ کە پشتیوانی و بەرگریت لێ بکا ﴿٨٦﴾

دکتورسالح ئیبراهیمی

مەگەر ڕەحمەتی پەروەرندەت (داگرت بێ)، بەڕاستی فەزڵی پەروەرێنەرت بۆ تۆ گەورەیە ﴿٨٧﴾ بڵێ: ئەگەر ئینسان و جن هەموو کۆ ببنەوە کە وێنەی ئەم قورئانە بێنن، وێنەی و لە ڕەنگی ئەوە ناتوانن بێنن، هەر چەند لەم کارەدا بە یەکتر یارمەتی بدەن ﴿٨٨﴾ بە هەقیقەت لەم قورئانەدا لە هەرشتێ نموونەیەکمان بۆ خەڵک هێناوە (و هەموو زانستێ لەوا (جەمە)، جا زۆربەی خەڵک بێجگە لە ئینکاری هەق شتێ تریان نەکرد ﴿٨٩﴾ وتیان: هەرگیز بڕوات پێ ناهێنین تاکوو ئەوەی کانییەک لەم سەرزەوییە (ویشک و بێئاوەدا) بۆ ئێمە هەڵقوڵێنی ﴿٩٠﴾ یا باغێ لە دار خورما و ترێت هەبێ، جا چۆمەئاو لە نێویا هەڵقوڵێنی و بە بن دارەکاندا تێپەڕێنی ﴿٩١﴾ یا بەردی ئاسمانی هەروەکوو خۆت بیر دەکەیەوە بە سەرماندا بیبارێنی یا (بۆ سەلماندنی قسەی خۆت) خوا و مەلائیکە بێنیتە بەرچاومان ﴿٩٢﴾ یا ماڵێکی پڕ نەخش و نیگارت هەبێ یا بە ئاسماندا هەڵبچی و بڕۆیتە سەرێ، تەنانەت بە ئاسمان سەرکەوتنیشتدا بڕوا ناهێنین، مەگەر ئەوە کتێبێکمان بۆ نازڵ بکەی کە بیخوێنینەوە، بڵێ: پەروەرێنەرم پاک و بێخەوشە، من بێجگە لە بەشەرێکی ڕەوانەکراو (ی خوا) نیم ﴿٩٣﴾ هیچ شتێک دوای هاتنی ڕێنوێنی بەرگری لە بڕوا هێنانی خەڵک نەکرد، بێجگە لەوە کە (بە نەزانی) وتیان: ئایا خوا مرۆڤێکی بە ناوی ڕەسووڵ ناودێر کردووە و ناردوویەتی؟! ﴿٩٤﴾ بڵێ: ئەگەر لە سەرزەوی مەلائیکە بوایێن بە دڵنیایی و بە ئارخایەنی و بە ئارامی هاتوچۆیان کردبا، ئێمەیش فرشتەیەکمان بە ناوی ڕەسووڵ بۆ دەناردن ﴿٩٥﴾ بڵێ: ئەمە بەسە کە خوا لە نێوان من و ئێوەدا شایەدە، بەڕاستی خوا سەبارەت بە بەندەکانی ئاگا و بینایە ﴿٩٦﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

هەرکەس خوا ڕێنوێنی بکا، هەر ئەو ڕێنوێنکراوی بەڕاستییە و هەرکەسیش ئەو گومڕای بکا، بێجگە لە خوا ڕێنوێنکەل و پشتیوانێ بۆ ئەوان گیر ناهێنێ و لە ڕۆژی سەڵا و قیامەتدا ئەوانە بە دەمەوڕوو کە کوێر و لاڵ و کەڕن حەشریان دەکەین و جێگایان جەهەندەمە و هەردەمێ ئاگرەکەی کز بێ، نێڵی ئەدەین و گڕی ئاگرەکەی زیاد ئەکەین ﴿۹۷﴾ ئەمە سزای ئەوانەیە کە لەبەر ئەوە بە نیشانەکانی ئێمە کافر بوون و وتیان: ئایا کاتێ دەبینە ئێسکی پواو و تۆزی بڵاو، جارێتر زیندوو دەبینەوە، بە بەدیهاتوویەکی تازە؟ ﴿۹۸﴾ ئایا نەیاندیوە ئەو خوایەی کە ئاسمانەکان و زەوی بەدیهێناوە و بەتوانایە کە وێنەی ئەوانە بخوڵقێنێ (و بیانباتە سەر ژیانی تازە) و بۆ ئەوان ئەجەلێک کە شکی تیا نییە، داناوە، جا ستەمکاران بێجگە لە کوفر و ئینکار شتێتر قەبووڵ ناکەن ﴿۹۹﴾ بڵێ: ئەگەر ئێوە خاوەنی خەزێنەی ڕەحمەتی پەروەرێنەری من بوایەن، لەو کاتەش لەبەر چاوچنۆکی لەچەریتان دەکرد، مرۆ؛ قرنیس و چاوچنۆک و ڕژدە، نەوەکوو ئینقاق و بەخشین ببێتە هۆی دەستەنگیتان، مرۆڤ هەمیشە بەرچاوتەنگ بووە ﴿۱۰۰﴾ بەڕاستی ئێمە نۆ نیشانە (کشگێر)ی ڕوونمان بە مووسادا، جا لە بەرەی ئیسرائیل پرسیار بکە، ئەو کاتەی هاتە لایان، فیرعەون پێی وت: ئەی مووسا! لام وایە تۆ شێتی (یا جادووگەری) ﴿۱۰۱﴾ (مووسا) وتی: تۆ دەزانی کە ئەم نیشانەی ڕوونکەرەوە بێجگە لە لای پەروەرێنەری ئاسمانەکان و زەوی نەنادراوە، من لام وایە ئەی فیرعەون! تۆ لە ناو دەچی ﴿۱۰۲﴾ (فیرعەون) لێبڕا گەریان تێئاڵێنێ و هەموویان لە سەرزەوی (میسر) دەربکا، جا ئێمەیش ئەو و هەموو ئەوانەی وا لەگەڵ ئەوا بوون هەموویان خڕ نوقم و غەرقمان کردن ﴿۱۰۳﴾ دوای ئەوە بە بەرەی ئیسرائیلمان وت: لەم سەرزەوییە (میسر و شام نیشتەجێ بن و دانیشن)، بەڵام کاتێ بەڵێنی دواڕۆژ هات: هەمووتان پێکەوە (بۆ دادگای خوا) دێنین ﴿۱۰۴﴾

دکتور سالح ئیبراهیمی

ئەمەمان: (قورئان)مان بە هەق و بە ڕاستی ناردووە و بە ڕاستیش هاتۆتە خوارێ، و تۆمان نەناردووە مەگەر مزگێنیدەر و ترسێنەر بی ﴿١٠٥﴾ قورئانێکمان بۆ تۆ نارد کە نیشانەکانی جیاجیان تا بەرەبەرە و بە ئارامی بۆ خەڵکی بخوێنییەوە، بەڕاستی ئێمە ئەم قورئانەمان بڕگەبڕگە بە پێودانی ڕۆژ بۆ ناردی ﴿١٠٦﴾ بڵێ: چ بڕوا بێنن یا بڕوا نەهێنن، ئەوانە کە بەر لەمە زانست و زانینیان پێدراوە، کاتێ کە (ئەم نیشانانەیان) بۆ دەخوێندرێتەوە ئەرزینگ و چەناگە دەخەنە سەر زەوی و بە دەمەوە) سوژدە دەبەن ﴿١٠٧﴾ ئەڵێن: پەروەرێنەری ئێمە پاکە، بێگومان بەڵێنەکانیشی ئەنجام دراون و ئەدرێن ﴿١٠٨﴾ ئەوانە بە چەناگە (و بە دەمەوە) ئەکەونە زەوی بە دەمەوروو خۆ تخێڵ دەکەن (سوژدە ئەبەن) و ئەسرین دەڕێژن، هەموو دەمێ خۆشکێنی و لە خوا ترسییان زیاتر ئەبێ ﴿١٠٩﴾ بڵێ: خوا یا ڕەحمان بانگ بکەن، هەرکامیان لەو ناوانە بانگ بکەن بۆ ئەو ناوگەلی چاک و پیرۆز هەیە، نوێژەکەت زۆر (بە دەنگی) بەرز یا نزم و نەوی مەخوێنە و ڕێگایەکی مامناوەندی هەڵبژێرە یانی بە ورتەورت لە بن لێوەوە مەیخوێنە ﴿١١٠﴾ بڵێ: سپاس بۆ ئەو خوایەیە کە منداڵی بۆ خۆی دانەناوە برابەش و شەریک و هاوبەشیشی لە موڵک و حوکوومەت بۆ خۆی دانەناوە (یار و پشتیوانێکی) لەبەر بێ دەسەڵاتی و لەبەر کزی لە بەرچاو نەگرتووە، بە ناچاری هانای بۆکەس نەبردووە؛ خوا زۆر بە گەورە و گران بزانە ﴿١١١﴾

سوورەی کەهف: کێف ١١٠ ئایەتە

سوورەی کەهف: کێف لە مەککە هاتۆتە خوارێ و بە (بسم‌الله)وە ١١٠ ئایەتە.

بە ناوی خوای بەخشەر و دڵاوێن.

سپاس تایبەتی خوایەکە کە ئەم کتێبە (ئاسمانییە)ی بۆ بەندەی (هەڵبژاردەی) خۆی ناردووە و نارەوانی و نالێکی و نالەباری تێ نەخستووە و تیا دانەناوە ﴿١﴾ کتێبێکە پایەدار و ڕاست و بەلیغ و پتەو و پارێزەری کتێبەکانی ترە، تا (بەدکاران) لە عەزابی سەختی ئەو بترسێنێ و بە بڕواداران کە کاری چاک دەکەن مزگێنی بدا کە بەڕاستی پاداشێکی چاکیان بۆ هەیە ﴿٢﴾ بۆ هەمیشەیش لەوێ (بەهەشت) دەمێننەوە ﴿٣﴾ (هەروا) ئەوانەی کە وتوویانە خوا منداڵی (بۆ خۆی) داناوە، بیانترسێنێ ﴿٤﴾

Dr. Saleh Ebrahimi